

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

242277

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียของประชาชน
ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอปรางค์ จังหวัดตราด
FACTORS RELATED TO PREVENTIVE BEHAVIORS TOWARD MALARIA
AMONG PEOPLE WHO LIVE IN THE THAILAND-CAMBODIA FRONTIER
IN PRANG DISTRICT, TRAT PROVINCE

ไพฑูริย์ มุสิกรัตน์

งานนี้พิมพ์ขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีการศึกษา ๒๕๕๔
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียของประชาชน
ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอ บ่อไร่ จังหวัดตราด

FACTORS RELATED TO PREVENTIVE BEHAVIORS TOWARD MALARIA
AMONG PEOPLE WHO LIVE IN THE THAILAND-CAMBODIA FRONTIER
IN BORAI DISTRICT, TRAT PROVINCE

ไพฑูรย์ มุสิกรัตน์

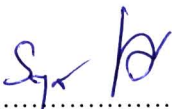
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

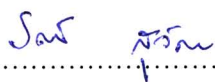
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ ไพฑูรย์ มุสิกรัตน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาได้

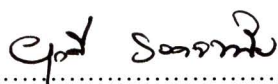
อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. รชฎดี โชติกาวิรินทร์)

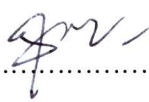
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร. รชฎดี โชติกาวิรินทร์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รติวรรณ สุวัฒนมาลา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยวดี รอดจากภัย)

คณะสาขารณสุขศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรสาขารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต ของคณะสาขารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะสาขารณสุขศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. วสุธร ตันวัฒนกุล)
วันที่ เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. 2554

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษาและความร่วมมือจากบุคคล
หลายๆ ท่าน ซึ่งได้มีส่วนช่วยเหลือทั้งด้านความคิด กำลังกาย และกำลังใจ ขอขอบพระคุณ
ดร.รจฤดี โชติกาวิรินทร์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ เป็น
กำลังใจ รวมถึงเป็นธุระในการหาแนวร่วมเพื่อให้การศึกษาครั้งนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ
ผศ.ดร.ยุวดี รอดจากภัย ผศ.ดร.รติวรรณ สุวัฒนมาลา ที่ให้คำแนะนำในการแก้ไขรายงานการศึกษา
ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ ผศ. ดร.ประภา นันทวรศิลป์ และ ดร.วันดี โตรักษา ที่กรุณาให้ความ
ช่วยเหลือในการตรวจแบบสัมภาษณ์

ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้สั่งสอนให้ความรู้เพื่อนำแนวคิดต่างๆ มาปรับใช้ ไม่ว่า
จะเป็นในการทำงานหรือการศึกษาในครั้งนี้ ขอขอบคุณ เพื่อนๆ น้องๆ ร่วมชั้นเรียนที่ให้ความ
ช่วยเหลือและให้คำแนะนำในการเรียน ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่หน่วยควบคุมติดต่อนำโดยแมลงที่ 3.4.4
อำเภอป่าไร่ จังหวัดตราด ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และขอขอบคุณชาวบ้านตำบล
พลอยคำบดินนทรีย์และตำบลด่านชุมพล อำเภอป่าไร่ จังหวัดตราดที่สละเวลาในการให้ข้อมูลใน
การศึกษาในครั้งนี้และสุดท้ายขอขอบคุณกำลังใจที่ดีเยี่ยมจากคุณแม่ น้องๆ ภรรยาและลูกสาวที่คอยให้
กำลังใจ จนการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ไพฑูรย์ มุสิกรัตน์

มิถุนายน 2554

52920609 : ศ.ม. (สาธารณสุขศาสตร์)

คำสำคัญ : พฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย/ ชายแดนไทย-กัมพูชา

ไพฑูรย์ มุสิกรัตน์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียของประชาชนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอ บ่อไร่ จังหวัดตราด (FACTORS RELATED TO PREVENTIVE BEHAVIORS TOWARD MALARIA AMONG PEOPLE WHO LIVE IN THE THAILAND-CAMBODIA FRONTIER IN BORAI DISTRICT, TRAT PROVINCE)

อาจารย์ที่ปรึกษางานนิพนธ์ : รงฤดี โชติกาวิรินทร์ Ph.D., 93 หน้า, ปี พ.ศ. 2554

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรีย ทักษะคิดต่อการป้องกันโรคมาลาเรียและการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนกับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จำนวน 225 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson product-moment Correlation coefficients)

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง ร้อยละ 58.2 ส่วนใหญ่ทำอาชีพทำสวนผลไม้ ร้อยละ 32.9 มีประวัติการเคยเจ็บป่วยด้วยโรคมาลาเรีย ร้อยละ 52.0 กลุ่มตัวอย่างเกือบทุกคนเคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรียและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ (ร้อยละ 99.6) ความรู้และทักษะคิด อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 64.0 และ ร้อยละ 47.1) สำหรับพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรียอยู่ในระดับดีมาก (ร้อยละ 60.9) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ และประวัติการเจ็บป่วยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p < 0.05$) ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรียกับการได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชน สำหรับการทดสอบด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ความรู้เกี่ยวกับโรคและการป้องกันโรคมาลาเรียและทักษะคิดเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรียไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย

52920627: M.P.H. (PUBLIC HEALTH)

KEYWORDS: PREVENTIVE BEHAVIORS TOWARD MALARIA/THAILAND-CAMBODIA
FRONTIER

PAITON MUSSIARAT: FACTORS RELATED TO PREVENTIVE
BEHAVIORS TOWARD MALARIA AMONG PEOPLE WHO LIVE IN THE THAILAND-
CAMBODIA FRONTIER IN BORAI DISTRICT, TRAT PROVINCE

ADVISOR: ROTRUEDEE CHOTIGAWIN Ph.D., 93 P.2011.

This is cross-sectional descriptive study to describe the relationship between individual factors, knowledge about malaria diseases and malaria-protection behaviors, attitude about malaria-protection behaviors, government support and privacy organization support for preventive behaviors toward malaria among people who live in the Thailand-Cambodia frontier in Borai District, Trat province. The data were collected by interviewing 225 persons, then analyzed by using percentage, means and standard deviation. Relationship between factors and the preventive behaviors toward malaria was analyzed by Chi-square test and Pearson product-moment correlation coefficients.

The results of the study found most people who responded were female (58.2%). Most of the respondents are farmer (32.9%) and more than half of people (52.0%) had been diagnosed with malaria illness. Moreover, Almost people had received preventive malaria information and received government support (99.6%). Sixty four percent had moderate scores regarding knowledge of malaria and forty seven percent had moderate scores on malaria awareness questions. Sixty one percent had good scores about preventive behaviors. The chi-square test showed that sex, age, education, income, career and history malaria illness were significantly associated with preventive behaviors ($p < 0.05$). There was not a significant correlation between receiving government support and preventive behaviors. Moreover, it were found that there was not significant correlation among the knowledge, attitude and preventive behavior on malaria.

สารบัญ

	หน้า
ประกาศคุณูปการ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	3
สมมติฐานของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ข้อจำกัดของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ	7
ทฤษฎีความรู้	10
ทฤษฎีทัศนคติ.....	16
มาตรการในการควบคุมและป้องกันโรคมาลาเรีย	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 วิธีดำเนินการศึกษา	33
รูปแบบการศึกษา.....	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	38
การพิทักษ์สิทธิ์ตัวอย่าง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการศึกษา	40
ข้อมูลส่วนบุคคล	40
ความรู้เกี่ยวกับโรคมาลาเรียและการป้องกันโรคมาลาเรีย.....	45
ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรีย.....	47
พฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย	51
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย.....	58
5 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการศึกษา.....	63
อภิปรายผลการศึกษา.....	66
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก.....	78
ประวัติย่อของผู้ศึกษา.....	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนผู้ป่วยที่พบเชื้อโรคมาลาเรียในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2552	22
2 สถานการณ์ผู้ป่วยพบเชื้อโรคมาลาเรียในจังหวัดตราดปี 2545-2553 รายอำเภอ.....	23
3 จำนวนและร้อยละของประชาชนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ	41
4 จำนวนและร้อยละของประชาชนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด จำแนกตามการเคยได้รับข้อมูลข่าวสาร แหล่งที่ได้รับข่าวสาร ประวัติการเจ็บป่วย.....	43
5 จำนวนและร้อยละของประชาชนตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด ที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชน.....	44
6 จำนวนร้อยละของความรู้เกี่ยวกับโรคมาลาเรียและการป้องกันโรคมาลาเรีย ของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	46
7 จำนวนร้อยละของระดับความรู้เกี่ยวกับโรคมาลาเรียและการป้องกันโรคมาลาเรีย ของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	47
8 จำนวนร้อยละของทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรีย ของประชาชนตามแนว ชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	48
9 จำนวนร้อยละของระดับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคมาลาเรีย ของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	51
10 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียในที่พักอาศัยตอนพลบค่ำ ของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	53
11 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียในขณะเข้าไปในสวน/ป่า ของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	56
12 จำนวนและร้อยละของระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรียของประชาชน ตามแนวชายแดนไทย-กัมพูชา อำเภอบ่อไร่ จังหวัดตราด.....	58
13 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ การศึกษา รายได้และอาชีพกับพฤติกรรมการป้องกัน โรคมาลาเรีย.....	60
14 ความสัมพันธ์ระหว่างประวัติการเจ็บป่วยกับพฤติกรรมการป้องกันโรคมาลาเรีย การป้องกันโรคมาลาเรีย.....	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
15 ความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับการสนับสนุนจากภาคเอกชนกับพฤติกรรมการป้องกัน โรคมลาเรีย.....	62
16 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของโรคมลาเรียและการป้องกันโรคมลาเรีย และทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันโรคมลาเรียกับพฤติกรรมการป้องกันโรคมลาเรีย.....	62